Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/109

10.1.2025

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Onderlinge afstemming van de circulaire economie en de bio-economie op EU- en nationaal niveau
(initiatiefadvies)

(C/2025/109)

Rapporteur: **Cillian LOHAN**

Adviseur	Agnieszka SZNYK (voor de rapporteur)
Besluit van de voltallige vergadering	18.1.2024
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
Bevoegde afdeling	Afdeling Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	2.10.2024
Goedkeuring door de voltallige vergadering	23.10.2024
Zitting nr.	591
Stemuitslag (voor/tegen/ onthoudingen)	192/2/3

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Er is behoefte aan samenhang met de Europese Green Deal, toezeggingen inzake duurzame ontwikkeling, de circulaire economie en bredere klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen. Een robuuste bio-economie zal een aanvulling vormen op de vooruitgang die is geboekt op het gebied van de circulaire economie en zal een concurrerende en duurzame groei mogelijk maken binnen de grenzen van onze planeet.

1.2. De kans voor de EU om wereldleider te worden, moet worden aangegrepen met een zeer ambitieuze, coherente strategie voor de bio-economie. Er moeten zoveel mogelijk goedbetaalde duurzame banen worden gecreëerd, ook op het platteland en in afgelegen gebieden. Bestaande technologieën kunnen worden gebruikt om dringend noodzakelijke producten en diensten op de markt te brengen en zo de innovatie te bevorderen, ondersteund door een sterk en samenhangend wetgevingspakket voor de circulaire economie.

1.3. De EU heeft behoefte aan een welomschreven definitie van bio-economie om expliciet het verband met de circulaire economie en het potentieel ervan als instrument voor duurzame ontwikkeling te benadrukken.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Bij de ontwikkeling van de bio-economie moet strategische autonomie worden nagestreefd en moet rekening worden gehouden met het concurrentievermogen, zoals eerder door het EESC is beschreven ([1]). Enerzijds moet het concurrentievermogen er met name voor zorgen dat bedrijven, onderzoek en innovatie worden gesteund teneinde hoge EU-normen te handhaven. Anderzijds mogen de lagere normen en ambities buiten de EU geen rechtvaardiging zijn voor een neerwaartse nivellering.

([1]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Onze toekomst veiligstellen — De klimaatdoelstelling van Europa voor 2040 en de weg naar klimaatneutraliteit tegen 2050 met het oog op de totstandbrenging van een duurzame, rechtvaardige en welvarende samenleving (COM(2024) 63 final) (PB C, C/2024/4667, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4667/oj); Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende "Fit for 55": het EU-klimaatstreefdoel voor 2030 bereiken op weg naar klimaatneutraliteit (COM(2021) 550 final) (PB C 275 van 18.7.2022, blz. 101).

2.2. Het succes van initiatieven op het gebied van de circulaire economie bij het transformeren van bedrijfsmodellen en het bieden van voordelen aan de consument moet als voorbeeld dienen voor de wijze waarop vooruitgang kan worden geboekt bij het mainstreamen van de bio-economie. De geleerde lessen moeten in praktijk worden gebracht, onder andere door meer nadruk te leggen op de sociale aspecten van een nieuw economisch model.

2.3. Het is van essentieel belang financiële steun te verlenen aan innovatieve koplopers in het bedrijfsleven zodat early adopters niet worden benadeeld, met name in de context van het concurrentievermogen van de EU.

2.4. Het Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie (ECESP) moet, met zijn sterke netwerk, en met name de coördinatiegroep, worden gebruikt om peer-to-peer leren en kennisdeling tot stand te brengen. De ECESP-kennishub kan worden gebruikt om informatie en expertise op het gebied van de bio-economie te verzamelen en toegankelijk te maken ([2]).

2.5. Voortbouwend op het succesvolle werk van de EU-jongerenambassadeurs voor de bio-economie adviseren wij om een permanent participatief platform of netwerk op te zetten dat de stem van jongeren in de bio-economie vertegenwoordigt en jongeren als belanghebbenden bij het besluitvormingsproces te betrekken.

2.6. De bio-economie moet in overeenstemming zijn met de beginselen van circulariteit, met name het beginsel van cascadering. Circulair ontwerp dat wordt toegepast op producten van de bio-economie en innovatie moeten worden aangemoedigd, er mag geen afval meer zijn of het afval moet tot een minimum worden beperkt en benut, de energie-input moet circulair zijn en het doel moet zijn om met natuurlijke cycli te werken.

2.7. De bio-economie is een strategische keuze die investeringen, opleidingen en aanpassing vereist. Een sterke peer-to-peer-leerfaciliteit moet degenen die in de bio-economie actief zijn in staat stellen van elkaar te leren en een iteratief leermodel te ontwikkelen, met vlot toegankelijke financiering en subsidiëring. De bio-economie moet ook worden opgenomen in leerplannen voor jongeren op school en in beroepsopleidingen.

2.8. Voortbouwend op eerder onderzoek en investeringen moet specifieke financiering voor onderzoek en innovatie beschikbaar zijn om de mogelijkheden voor de bio-economie te maximaliseren. Dit zal helpen om mogelijkheden voor industriële symbiose in kaart te brengen en kansen voor sociale voordelen onder de aandacht te brengen en tegelijkertijd binnen de grenzen van onze planeet te blijven.

2.9. Bij sommige vormen van landgebruik waarbij biologische materialen betrokken zijn, worden verontreinigende stoffen en praktijken gebruikt die de bodem aantasten en tot meer afval leiden. In het kader van de EU-strategie voor de bio-economie maken deze activiteiten op het gebied van landgebruik niet automatisch deel uit van de bio-economie.

2.10. Het BIOEAST-initiatief kan worden gebruikt als model voor samenwerking in de sector. Midden- en Oost-Europese landen, waaronder veel kandidaat-lidstaten, spelen een belangrijke rol bij de benutting van biomassa.

3. **Beleidssamenhang, met inbegrip van duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen**

3.1. Het is van essentieel belang dat beleidsinitiatieven zoals de EU-strategie voor de bio-economie overeenstemmen met ander beleid in verband met de Europese Green Deal, de Overeenkomst van Parijs, de circulaire economie en de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling. Andere relevante initiatieven zijn het certificeringskader voor koolstofverwijdering, de EU-verordening inzake natuurherstel en het voorlopig akkoord over verpakkingen, biogebaseerde kunststofverpakkingen en voedselgerelateerde dossiers. Samen met de geplande wetgeving op het gebied van de circulaire economie en de Europese biotechwetgeving zou een actieplan voor de bio-economie kunnen worden ontwikkeld. Dit kan ervoor zorgen dat de bio-economie in de EU actief bijdraagt aan de verwezenlijking van de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen.

([2]) https://circulareconomy.europa.eu/platform/en.

3.2. Het is belangrijk te werken aan een door alle partijen onderschreven definitie die verduidelijkt dat de bio-economie een instrument is om duurzame ontwikkeling tot stand te brengen. In die zin moet een definitie de bio-economie koppelen aan ecologische, sociale en economische aspecten als gezamenlijke en gelijkwaardige prioriteiten, maar moet deze wel consistent blijven met de definities van de G20 ([3]) en de Verenigde Naties. Dit kan zorgen voor consistente strategieën in alle lidstaten en regio's.

3.3. De bio-economie moet worden gezien als gekoppeld aan de circulaire economie. De circulaire economie biedt een systeembenadering voor een duurzaam beheer van materiaalstromen waarbij het hergebruik en de hercirculatie van grondstoffen worden bevorderd, overeenkomstig de beginselen van ecologisch ontwerp. De bio-economie is gericht op dezelfde beginselen, maar dan toegepast op biologische stromen.

3.4. De bio-economie dient te stroken met de Blue Deal. Als de hoeveelheid water per product wordt berekend, is een inventarisatie van het hulpbronnengebruik vereist. Ter wille van de beleidscoherentie zijn duidelijke verbanden met ecologisch ontwerp en de strategie voor chemische stoffen nodig die de gezondheid van ecosystemen en mensen weerspiegelen.

3.5. Concurrentievermogen moet worden gezien in de context van eerder overeengekomen EESC-standpunten, waarbij moet worden benadrukt dat het geen excuus mag zijn om op het gebied van groene en sociale normen te werken volgens de kleinste gemene deler en dat een en ander altijd moet worden bekeken in de context van samenhang met onze toezeggingen inzake de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Dit punt heeft bijzondere aandacht gekregen in het recente Draghi-verslag ([4]).

4. **Technologie en landgebruik**

4.1. Het hoogtechnologische aspect van de bio-economie is belangrijk. Dit omvat technologische vooruitgang en innovatie waarbij biogebaseerde componenten worden ontwikkeld voor producten ter vervanging van producten die momenteel op fossiele brandstoffen zijn gebaseerd of anderszins niet-duurzaam zijn.

4.2. Digitale en technologische instrumenten bevorderen de efficiëntie in de bio-economie, maar mogen geen doel op zich worden. Doel is de overgang naar een biogebaseerde economie en een efficiënt gebruik van natuurlijke biologische processen om de duurzaamheid van ons economisch model te verbeteren aan de hand van circulaire beginselen en benaderingen.

4.3. De bio-economie streeft naar een eerlijke transitie, met inachtneming van traditionele praktijken en op de natuur gebaseerde oplossingen. Dit is met name van belang in de agrovoedingssector, waar er veel voorbeelden zijn van kleine tot middelgrote familiebedrijven die traditionele regeneratieve praktijken gebruiken om hoogwaardige levensmiddelen te produceren zonder dat daarvoor hoogtechnologische of digitale technologieën nodig zijn. Dit mag niet over het hoofd worden gezien in het streven naar een intensiever gebruik van geavanceerde technologie. Op de natuur gebaseerde oplossingen voor voedsel en milieu moeten worden ondersteund.

4.4. Stadslandbouw in combinatie met technologisch ondersteunde gegevensuitwisseling kan de toeleveringsketens verkorten en de koppeling met circulaire voedselhubs kan voedselverspilling tegengaan en circulariteit en de bio-economie met elkaar integreren. Deze mogelijkheden moeten worden ontwikkeld in samenwerking met stedelijke gemeenschappen.

4.5. Het gebruik van natuurlijke systemen voor het creëren van koolstofputten kan worden verbeterd en gestimuleerd. Een biodivers bos dat beheerd wordt volgens het principe van bosbouw met doorlopende bedekking (CCF, continuous cover forestry), zoals gebruikelijk in veel EU-lidstaten, heeft meerdere voordelen voor de verschillende elementen van duurzaamheid. Veel boerderijen worden al beheerd op een manier waarbij koolstof wordt vastgelegd in de natuur, bijvoorbeeld door regeneratieve praktijken toe te passen die de opslag van koolstof in de bodem vergroten en door het creëren en behouden van hagen als perceelsgrenzen. Deze praktijken zijn een manier om klimaat- en duurzaamheidsdoelen te bereiken en moeten worden erkend en beloond in het kader van een strategie voor de bio-economie. Het is nog steeds de vraag of technologie voor mechanische koolstofverwijdering die technisch haalbaar is, ook vanuit commercieel oogpunt haalbaar is.

([3]) G20 High-Level Principles on Bioeconomy: https://www.g20.org/en/news/g20-reaches-consensus-and-establishes-high-level-principles-on-bioeconomy.

([4]) https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20_%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf.

5. **Het sociale element**

5.1. De bio-economie heeft een aanvullende sociale dimensie, waarbij gekeken wordt naar de mensen die betrokken zijn bij de betreffende bedrijven en de voordelen voor de gemeenschappen.

5.2. Wat betreft een plattelandsstrategie en de ontwikkeling en ondersteuning van landelijke, kust- en afgelegen gebieden biedt de bio-economie mogelijkheden voor het creëren van goedbetaalde duurzame banen, kansen, opleidingen en sociale voordelen, op voorwaarde dat de bio-economie op zorgvuldige wijze wordt ontwikkeld en dat de circulariteit en duurzaamheid gewaarborgd zijn.

5.3. De strategische dialoog over de toekomst van de landbouw ([5]) biedt de kans om circulaire beginselen, via de bio-economie, te integreren in de totstandbrenging van een veerkrachtig voedselsysteem in de EU. Alle steun- en financieringsmogelijkheden buiten het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moeten in kaart worden gebracht om de kansen te maximaliseren en uitgebreide steun te bieden aan landbouwers die de overstap willen maken.

5.4. De strategie voor de bio-economie is een kans om de basis te leggen voor een visie voor het Europese platteland, die rekening houdt met het welzijn van de plattelandsbevolking en waarbij prioriteit wordt gegeven aan de aanvullende beginselen van circulariteit, die kortere toeleveringsketens, reparatie en hergebruik bevorderen. Er moeten ondersteunende maatregelen worden uitgewerkt om jongeren in staat te stellen een transformatieve verandering in gang te zetten bij het vormgeven van de toekomst van de bio-economie.

5.5. Bredere maatschappelijke voordelen zijn onder andere een verbetering van de gezondheid en het welzijn van gemeenschappen, besparingen op de gezondheidszorg en plattelandsvernieuwing. Er moet onderzoek worden gedaan om ervoor te zorgen dat bio-economiepraktijken op een eerlijke en rechtvaardige manier worden geïmplementeerd, waarbij de kansen worden belicht maar tegelijkertijd op realistische wijze de uitdagingen worden gepresenteerd.

Brussel, 23 oktober 2024.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE

([5]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal/strategic-dialogue-future-eu-agriculture_en.